

AŞURA İBRƏTLƏRİ

**Rəhbərin kəlamında
(Aparıcı insanlar və ümumi kütlə)**

**“Məhəmməd Rəsulullah” diviziyasının komandirləri ilə görüşdə
çixış: 10 iyun 1996**

İslam cihadının zəruriliyi

İslam mədəniyyətində bariz nümunələri daha çox erkən İslam tarixində və bir qədər də digər dövrlərdə görünən mühüm məqamlardan biri döyüş və cihad mədəniyyətidir. Cihad da yalnız döyüş meydanında iştirak etmək demək deyil. Çünki düşmən qarşısında hər növ fəaliyyət cihad sayıla bilər. Bəzilərinin bir iş görüb zəhmət çəkmələri və onu cihad adlandırmaları mümkündür, lakin bu təbir düzgün deyil. Çünki cihadın bir şərti budur ki, düşmən qarşısında olsun. Bu qarşıdurma bəzən silahlı müharibə meydanında olur; bu, döyüş cihadı adlanır. Bəzən siyasət meydanında olur; bu, siyasət cihadı adlanır. Bəzən mədəni məsələlər meydanında olur və buna mədəni cihad deyilir. Bəzən də quruculuq meydanında olur və ona quruculuq cihadı deyilir. Digər adlarla və digər meydanlarda olan cihadlar da var. Deməli, cihadın birinci şərti budur ki, onda fəaliyyət və çalışmaq olsun. İkinci şərti budur ki, düşmənin qarşısında baş versin.

İslam mədəniyyətinin bu məqamı mühüm bir məqamdır. Dedik ki, onun müxtəlif meydanlarda nümunələri də var. Bizim dövrümüzdə də 1962- ci ildə imam və onun həmkarları tərəfindən mənfur Pəhləvi rejiminə qarşı mübarizə çağırışı ucalan kimi cihad başlandı. İmamdan öncə də məhdud və pərakəndə formada cihad vardı, lakin əhəmiyyətli deyildi. İmam mübarizəsini başlayanda cihad əhəmiyyət kəsb etdi və nəhayət özünün qələbə mərhələsinə çatdı; yəni İslam inqilabı qələbə çaldı. Ondan sonra bu günə qədər də bu ölkədə cihad olmuşdur. Çünki bizim düşmənimiz var, çünki bizim düşmənlərimiz maddi qüvvə baxımından güclüdürlər, çünki bizim ətrafımızı hər tərəfdən düşmənlər tutmuşlar. Onlar İslam İranı ilə düşmənçilikdə ciddidirlər, zarafatları yoxdur. Çünki mümkün olan hər bir yolla zərbə vurmaq istəyirlər. Deməli, İslam İranında ətrafdan zəhərli oxlarını İslam ölkəsinə tuşlayan düşmən qarşısında kim hər hansı bir yolla çalışırsa, Allah yolunda cihad etmiş sayılır. Allaha həmd olsun ki, cihad alovu olmuşdur, var və olacaq.

Düşüncə cihadı

Cihadların biri də düşüncə cihadıdır. Düşmən bizim fikrimizi yayındıra, yoldan uzaqlaşdıra bilər. Xalqın fikrinin aydınlığı yolunda çalışan, yayınmanın qarşısını alan və yanlış anlaşılmaya mane olan hər bir kəs düşmənin qarşısında dayandığından, onun fəaliyyəti cihad adlanır; özü də bu indi mühüm sayılan bir cihaddır. Deməli, bu gün bizim ölkəmiz cihad mərkəzidir. Bu baxımdan heç bir nigaranlığımız da yoxdur. Allaha həmd olsun ki, ölkənin məmurları yaxşıdırlar. Bu gün ölkənin başında mömin, mücahid, agah və səmimi şəxsiyyətlər durur. Bu gün bizim prezidentimiz cənab Haşimi Rəfsəncani mücahid və mübariz bir şəxsiyyətdir, ömrünü cihadda keçirmişdir, gecə-gündüz cihad edir. Müxtəlif sahələrdə - məclisdə, Ali Məhkəmədə, silahlı qüvvələrdə və xalqın arasında olan digər məmurların hamısı cihaddadırlar. Məmləkət Allah yolunda cihad məmləkətidir. Bu baxımdan, mənim ən ağır məsuliyyətim budur ki, baxım görə harada cihad alovu sönmək üzrədir və Allahın köməyi ilə buna qoymayım. Görüm harada səhv iş görülür və qarşısını alım. Mənim əsas məsuliyyətim bunlardır.

Tarixdən ibrət almaq

Ölkənin indiki vəziyyətində cihadın olmasından nigaran deyiləm, bunu bilin. Lakin Quranda aydın bir məqam bizi düşündürür. Quran bizə deyir ki, baxın və tarixdən dərs alın. İndi bəziləri oturub fəlsəfəbazlıq edə bilərlər ki, keçmiş bu gün üçün nümunə ola bilməz. Eşitmişəm ki, bu sözlərdən danışirlər və öz xəyallarına əsasən, məsələlərə fəlsəfi üsullarla yanaşmaq istəyirlər. Onlarla işimiz yoxdur. Sadıq və doğruçu Quran bizi tarixdən ibrət almağa dəvət edir. Tarixdən ibrət almaq indi qeyd etdiyim nigaranlıqdır. Çünki tarixdə elə şey var ki, ondan ibrət almaq istəsək, nigaran olmalıyıq. Bu nigaranlıq gələcəyə aiddir. Nə üçün və nədən ötrü nigaranıq? Məgər nə baş vermişdir?

Baş verən hadisə erkən İslam çağına aiddir. Mən bir dəfə dedim: İslam ümməti düşünməlidir ki, nə üçün Peyğəmbərin (s) vəfatından 50 il sonra İslam ölkəsinin müsəlman xalqı - vəzirləri, əmirləri, sərkərdələri, alimləri, qaziləri, qiraətçiləri, oğru və quldurları Kufə və Kərbəlaya toplaşmış Peyğəmbərin (s) ciyərparəsini elə faciəli şəkildə qana boyadılar.

Bəli, insan düşünməlidir ki, nə üçün belə oldu. Bu məsələni mən iki-üç il öncə "Aşura ibrətləri" adlı bir-iki çıxışda izah etdim. Əlbəttə, Aşura dərsləri - şücaət və digər bu kimi dərslər ayrıdır. Aşura ibrətləri Aşura dərslərindən daha mühümdür. Bunu qabaqca demişəm. İş elə bir yerə çatdı ki, xalqın gözü qarşısında Peyğəmbərin (s) ailəsini küçə və bazara çıxarıb onları xaricilikdə (separatçılıqda) ittiham etdilər.

Xarici sözünün mənası bu deyil ki, onlar xarici ölkədən gəlirlər. O zaman xarici sözü bugünkü mənada işlədilmirdi. Xarici, yəni xəvaricdən olan, yəni xüroc və qiyam edən. İslamda diqqətəlayiq bir mədəniyyət var. O da budur ki, əgər kimsə adil imamın əleyhinə qiyam etsə, Allahın, Peyğəmbərin (s), möminlərin və imanlı qüvvələrin lənətinə məruz qalar. Deməli, xarici - ədalətli imam əleyhinə qiyam edən şəxsdir. Buna görə o zaman bütün müsəlman xalqın xaricilərdən, yəni xüroc edənlərdən acığı gəlirdi.

Hədisdə göstərilir ki, İslamda adil imamın əleyhinə qiyam edən şəxsin qanı halaldır. İnsanların qanına bu qədər əhəmiyyət göstərən İslam burada belə bir rəftar edir. İmam Hüseyin (ə) qiyamı zamanı Peyğəmbərin (s) oğlunu, Fatimeyi-Zəhranın (ə) oğlunu və Əmirəlmömininin (ə) oğlunu ədalətli imam əleyhinə qiyam edən şəxs kimi tanıtdıranlar vardı. Ədalətli imam kimdir? Yezid ibn Müaviyə.

"Kərbəla faciəsinə nə səbəb oldu?"

Sözgedən qrup İmam Hüseyini (ə) qiyam edən kimi tanıtdırmaqda uğur qazandı. Zalım hökumətin ürəyi nə istəyir deyir, xalq nə üçün inanmalıdır, xalq nə üçün sakit qalmalıdır? Məni nigaran edən məsələ hadisənin bu yeridir. Deyirəm necə oldu ki, vəziyyət bu həddə çatdı? Necə oldu ki, İslam hökmlərinin və Quran ayələrinin xırdalığına bu qədər diqqətlə yanaşan İslam ümməti belə bir aydın hadisədə bu formada qəflətə və səhlənkarlığa düşər oldu və birdən-birə belə bir əzəmətli hadisə baş verdi? Belə hadisələr insanı nigaran edir. Məgər biz Peyğəmbər (s) və Əmirəlmömininin (ə) dövrünün cəmiyyətindən daha möhkəm? Belə olmamaq üçün nə etməliyik? Dediymiz "Belə olmasına səbəb nə idi?" sualına kimsə hərtərəfli cavab verməmişdir. Bəzi məsələlər irəli sürülüb,

amma yetərli və kifayət deyil. Bu səbəbdən bu gün qısa və konkret şəkildə hadisənin özü barəsində bir qədər söhbət etmək istəyirəm. Sonra məsələnin ipucunu sizin beyninizə tapşıracağam ki, özünüz bu barədə fikirləşəsiniz. Araşdırma və düşüncə adamı olanlar bunun ardınca tədqiqat aparsınlar, mütalibə etsinlər. İş və əməl adamı olanlar düşünsünlər ki, belə hadisələrin təkrar olunmasının qarşısını almaq üçün hansı hazırlıqları görmək lazımdır.

Əgər bu gün mən və siz hadisənin qarşısını almasaq, 50 ildən, 10 ildən, yaxud 5 ildən sonra bizim İslam cəmiyyətimizin İmam Hüseyin (ə) dövründəki vəziyyətə düşməsi mümkündür. Lakin iti gözlər dərinlikləri görsə, etimadlı keşikçi yolu göstərsə, düşüncə sahibi olan xalq işi yönəltsə və möhkəm iradələr bu hərəkətin dayağı olsalar, o zaman möhkəm səngər və möhkəm qala yaranacaq, heç kəs ona təsir göstərə bilməyəcək. Amma əgər öz başına buraxsaq, yenə həmin vəziyyət təkrarlanacaq. O zaman bu qanların hamısı hədəf gedəcək.

O zaman vəziyyət elə bir yerə çatdı ki, Bədr döyüşündə Əmirəlmömininin, Həmzənin və digər İslam sərdarlarının əli ilə öldürülüb cəhənnəmə vasil edilənlərin nəvəsi Peyğəmbərin (s) yerinə söykəndi, həmin Peyğəmbərin (s) ciyərparəsinin başını qarşısına qoydu, bambuk çubuğu ilə dodağına və dişinə vurub dedi: "Bədr döyüşündə bizim öldürülənlərimiz qalxıb onların qatillərinə nə etdiyimizi görsünlər". Məsələ budur. Burada Quran deyir ki, ibrət alın, burada deyir ki, tarix məmləkətinə səyahət edin, hansı hadisənin baş verdiyini görün, sonra özünüzdən eytiyatlı olun.

Aparıcı insanlar və ümumi kütlə

Mən ölkədə ixtisas, nəzəriyyə və fikir sahiblərinin izah və mövzunu davam etdirmələrindən ötrü bəzi məqamları qısa şəkildə deyirəm:

Baxın, mənim əzizlərim! Bəşər toplumuna baxsanız, hər bir cəmiyyətdə, şəhərdə və ölkədə xalq iki hissəyə bölünür: Bir qisim öz fikirlərinə əsasən, düşüncə, məlumat və qərar üzündən iş görən şəxslərdir. Yaxşı və ya pis olması ilə işimiz yoxdur, amma onlar yollarını tanıyır və o yolda addım atırlar. Bunların adını "Aparıcı insanlar" qoyuruq. Digər bir

qisim hansı yolun düzgün və hansı hərəkətin doğru olduğunu bilmək istəməyən şəxslərdir. Həqiqətən anlamaq, ölçmək, təhlil və dərk etmək istəmirlər, başqa sözlə desək, şəraitə tabe olurlar, vəziyyətə baxıb ona uyğun hərəkət edirlər. Xalqın bu qisminin adını da “Ümumi kütlə” qoyuruq. Deməli, cəmiyyəti aparıcı insanlara və ümumi kütləyə bölmək olar.

Aparıcı insanlar kimlərdir? Xüsusi bir təbəqədirlərmi? Xeyr. Çünki aparıcı insanların arasında savadlı adamlarla yanaşı savadsız adamlar da var. Bəzən biri savadsızdır, lakin aparıcı qrupdandır. Yəni dərs oxumasa, məktəbə getməsə, diplomu olmasa və ruhani libası geyinməsə belə, nə etdiyini anlayır, qərarlı və şüurlu iş görür, hadisələri yaxşı dərk edir.

İnqilabın qələbəsindən bir qədər öncə mən İrənsəhrdə sürgündə idim. Qonşu rayonların birində bir neçə tanışımız vardı. Onların biri sürücü idi, biri azad peşə ilə məşğul olurdu; hər halda, xüsusi mənada elm və mədəniyyət adamı deyildilər. İlk baxışda avam görünürdülər, lakin buna baxmayaraq, aparıcı qrupdan idilər. Onlar bizi görmək üçün tez-tez İrənsəhrə gəlir və şəhərlərindəki ruhani ilə söhbətlərindən danışirdilər. Şəhərlərinin ruhanisi də yaxşı insan idi, lakin avam qrupundan, ümumi kütlədən idi. Diqqət yetirirsiniz? Kompresor maşinisti aparıcı qrupdan, möhtərəm ruhani, camaat imamı isə ümumi kütlədən idi. Misal üçün, o ruhani deyirdi ki, nə üçün Peyğəmbərin (s) adı gələndə bir salavat deyirsiniz, ağanın adı gələndə isə üç salavat; bunu anlamırdı. Sürücü ona cavab verirdi ki, əgər mübarizəmiz bitsə, İslam hər yerdə qələbə çalsa, inqilab zəfər çalsa, biz nəinki üç salavat, heç bir salavat da deməyəcəyik. Bu gün bu üç salavat mübarizədir. Sürücü dərk edirdi, ruhani isə dərk etmirdi.

Bu misalı dedim ki, aparıcı qrupun mənasının xüsusi bir libas sahibi olmadığını biləsiniz. Kişi də ola bilər, qadın da; təhsilli də ola bilər, təhsilsiz də; sərvətli olması da mümkündür, yoxsul olması da; dövlət qulluqçusu olması da mümkündür, tağutun dövlət qurumlarının müxaliflərindən olması da. Aparıcı qrup dedikdə (bunun da yaxşısı və pisi var) o şəxsləri nəzərdə tuturuq ki, bir iş görmək istəyəndə, bir mövqə bildirəndə, bir yol seçəndə bunu düşüncəli və şüurlu edirlər. Dərk edirlər,

qərar verirlər və iş görürlər. Bunlar aparıcı insanlardır. Bunun qarşı tərəfi də avamdır. Avam odur ki, şərait bir tərəfə yönəldikdə, onlar da onun ardınca gedirlər, təhlil qabiliyyətləri yoxdur. Bir dəfə xalq deyir “yaşasın”, bu da baxıb deyir ki, “yaşasın”; bir dəfə xalq deyir ki, “ölüm olsun” bu da baxıb deyir ki, “ölüm olsun”; bir dəfə şərait belədir, buraya gəlir, bir dəfə şərait elədir, oraya gedir.

Fərz edin, bir dəfə həzrət Müslim Kufəyə daxil olur. Deyirlər İmam Hüseyinin (ə) əmisi oğlu gəldi, Bəni-Haşim ailəsi gəldi, gedək, bunlar qiyam etmək, bunlar hakimiyyətə qarşı çıxmaq istəyirlər və sair və ilaxir. Onda bu da həvəslənib gedir həzrət Müslimin ətrafına, onunla beyət edən 18 mindən biri olur. Beş-altı saatdan sonra qəbilə başçıları Kufəyə gəlib xalqa deyirlər ki, nə edirsiniz, kiminlə vuruşursunuz, kimi müdafiə edirsiniz, sizi bədbəxt günə qoyarlar. Bunlar da Müslimin ətrafını boşaldıb evlərinə qayıdırlar. Sonra İbn Ziyadın əsgərləri Tuənin evini mühasirəyə alıb Müslimi tutmaq istədikdə, bunlar da evlərindən bayıra çıxıb Müslimin əleyhinə vuruşurlar. Etdikləri fikir, təyin və düzgün təhlil üzündən olmur. Şərait necə tələb edirsə, elə hərəkət edirlər. Bunlar ümumi kütlə qrupundandırlar. Buna əsasən, hər bir cəmiyyətdə aparıcı insanlar da var, ümumi kütlə də. Hələlik aparıcı insanlar barədə danışaq.

Haqq və batil cəbhələrinin aparıcı insanları

Aparıcı insanlar təbii ki, iki cəbhədədirlər: haqq cəbhəsinin aparıcı insanları və batil cəbhəsinin aparıcı insanları. Bəziləri fikir, elm və bilgi adamıdırlar və haqq cəbhəsi üçün çalışırlar. Onlar haqqın hansı cəbhədə olduğunu dərk edir, haqqı tanıyır, öz seçimləri əsasında onun üçün işləyir və hərəkət edirlər. Bunlar bir dəstədirlər. Bir dəstə də haqqın qarşı tərəfində və haqla ziddiyyətdə olandır. Əgər yenə də erkən İslam dövrünə qayıtsaq, belə deməliyik ki, bir qrup Əmirəlmömininin (ə) və İmam Hüseyinin (ə) səhabələri və Bəni-Haşim tərəfdarlarıdır, başqa bir qrup da Müaviyənin səhabələri və Bəni-Üməyyə tərəfdarları. Bəni-Üməyyə tərəfdarları arasında fikirli, ağıllı və zirək insanlar vardı. Onlar da aparıcı qrupdan idilər.

Deməli, bir cəmiyyətdə aparıcı insanlar haqq tərəfdarı olan və batil tərəfdarı olan aparıcı insanlara bölünürlər. Siz batil tərəfdarı olan aparıcı insanlardan nə gözləyirsiniz? Bəllidir ki, gözlənilən onların oturub haqq əleyhinə və sizin əleyhinizə proqram hazırlamasıdır. Buna görə onlarla vuruşmalısınız. Batil tərəfdarı olan aparıcı insanlarla vuruşmaq lazımdır. Bunda şübhə yoxdur.

Tarixdə şəxslərin rolu

Mən söhbət edərkən özünüz hesablayın, görün haradasınız. Mətləb beyinə ipucu verməlidir; yəni tarixi nağılla səhv salmayaq. Tarix - yəni bizim bioqrafiyamız. Tarix - yəni mən və siz; yəni bu gün burada olanlar. Deməli, biz tarixi izah ediriksə, hər birimiz baxıb görməliyik ki, əhvalatın hansı hissəsində yerləşmişik. Sonra görək bizim kimi bu hissədə yerləşmiş şəxs o zaman necə əməl etdi ki, ziyan gördü. Biz də ehtiyatlı olub elə əməl etməyək.

Fərz edin siz taktika sinfindəsiniz. Orada misal üçün, şərti düşmən cəbhəsini müəyyən edirsiniz. Öz şərti cəbhənizi də müəyyən edirsiniz. Sonra öz cəbhənizin yanlış taktikasını görürsünüz, anlayırsınız ki, planınızın müəllifi filan səhvə yol vermişdir. Siz də bir taktika hazırlamaq istədikdə daha həmin səhvi etməirsiniz. Yaxud misal üçün, taktika düzgün olub, lakin sizin cəbhənizdə komandır, yaxud rəhbər, yaxud topçu və ya sırası əsgər filan səhvə yol verib; anlayırsınız ki, siz o səhvi təkrarlamamalısınız. Tarix belədir.

Siz erkən İslam çağının izah etdiyim səhnəsində özünüzü tapın. Bəziləri avam qrupdandırlar, qərar vermə bacarıqları yoxdur. Ümumi kütlə bəxtdən asılıdır; təsadüfən, İmam Əmirəlmöminin (ə) və bizim imamımız kimi rəhbərlərin iş başında olduğu, cəmiyyəti cənnətə sarı apardığı dövrdə yaşasalar, yaxşılardan vasitəsi ilə cənnətə doğru gedəcəklər. Lakin bəxtləri gətirməsə və "Biz onları cəhənnəm oduna çağıran rəhbərlər etdik" və yaxud "(Ey Rəsulum!) Məgər Allahın nemətini küfrə dəyişənləri və ümmətini ölüm yurduna sövq edənləri görmürsənmi? Onlar cəhənnəmə daxil olacaqlar. Ora necə də pis sığınacaqdır!" dövründə yaşasalar, cəhənnəmə sarı gedəcəklər. Deməli, ümumi kütlə qrupuna düşməmək

üçün ehtiyatlı olmaq lazımdır. Ümumi kütlədən olmamaq üçün nə etməliyik? Avam qrupdan olmamağın mənası bu deyil ki, mütləq ali təhsil almaq lazımdır. Xeyr, qeyd etdim ki, avam qrupun mənası bu deyil. Ali təhsilli olanların çoxları avam qrupdandır, dini təhsili olan şəxslərin çoxunun da bu qrupdan olması mümkündür. Yoxsul, yaxud sərvətli olanların çoxu avam qrupundan ola bilərlər. Avam olmaq mənim və sizin öz əlimizdədir. Bu sıraya qoşulmamaq üçün ehtiyatlı olmalıyıq, yəni gördüyümüz hər bir iş ayıq və şüurlu olmalıdır. İş şüurlu və məqsədyönlü görməyən şəxs avamdır. Buna görə görürük ki, Quranda Peyğəmbər (s) barəsində buyurur: "Mən və mənə tabe olan (möminlər) bəsirətlə (ayıq şəkildə) Allaha çağırırıq". Yəni mən və ardıcıllarım bəsirətlə iş görürük, dəvət edirik və irəliləyirik. Deməli, əvvəl görün ümumi kütlədəsiniz, yoxsa yox. Əgər avam qrupdan olsanız, sürətlə özünüzü o qrupdan xaric edin, çalışın təhlil qabiliyyətiniz olsun, seçə biləsiniz və bilgi əldə edəsiniz.

İslam cəmiyyətinin sığortalanmasının şərti

Aparıcı insanlar qrupuna gəldikdə isə, baxmalıyıq ki, görək haqq tərəfdarı olan aparıcı insanlar qrupundanıq, yoxsa batil tərəfdarı olan aparıcı insanlar qrupundan. Burada məsələ bizə aydındır. Bizim cəmiyyətimizin aparıcı insanları haqq tərəfdarı olan aparıcı insanlardır. Buna şübhə yoxdur. Çünki Qurana, sünnəyə, itrətə, Allahın yoluna və İslam dəyərlərinə dəvət edirlər. Bu gün İslam Respublikası haqq tərəfdarı olan aparıcı insanlara malikdir. Deməli, batil tərəfdarı olan aparıcı insanlar qrupunun məsələsi ayrıdır və hələlik onlarla işimiz yoxdur. Biz haqq tərəfdarı olan aparıcı insanlar barəsində danışıırıq.

Məsələnin əsas çətinliyi bundan sonra başlayır. Mənim əzizlərim, haqq tərəfdarı olan aparıcı insanlar qrupu iki yerə bölünür: Bir növü dünya, həyat, məqam, ehtiras, pul, ləzzət, rahatlıq, ad-san və bütün bu kimi faydalar qarşısında olan şəxslərdir. Bu saydıqlarımızın hamısı yaxşı bəhrələrdir, hamısı həyatın gözəlliklərindəndir: "Dünya həyatının bəhrəsi". Bunlar dünyəvi həyatın bəhrələridir. Quranda "dünya həyatının bəhrəsi" ifadəsinin mənası bu deyil ki, bu bəhrələr pisdir. Xeyr, bunlar həyatın bəhrələridir və Allah sizin üçün yaratmışdır. Lakin həyatın bu

bəhrələrinə və faydalarına, Allah eləməmiş, son dərəcə məftun olsanız, çətin vəzifə qarşıya çıxdıqda əl çəkə bilməsəniz, bu, fəlakətdir. Əgər dünya bəhrələrindən istifadə edərkən çətin imtahan qarşıya çıxdıqda o bəhrələrdən asanlıqla əl çəkə bilsəniz, bu, başqa bir şeydir.

Görürsünüz ki, hətta haqq tərəfdarı olan aparıcı insanlar da iki qismə bölünür. Bu məsələlər üçün diqqət və mütaliə lazımdır. Cəmiyyəti, quruluşu və inqilabı təsadüflə sığortalamaq olmaz. Mütaliə ilə, diqqətlə və düşüncə ilə araşdırmaq lazımdır. Əgər bir cəmiyyətdə haqq tərəfdarı olan aparıcı insanların yaxşı növü, yəni lazım olduqda dünya ləzzətlərindən əl çəkə bilənlər əksəriyyət təşkil etsə, İslam cəmiyyəti heç zaman İmam Hüseyin (ə) dövründəki cəmiyyətin taleyinə düşər olmayacaq və əmin olun ki, əbədi olaraq sığortalanacaq. Amma əgər məsələ əksinə olsa və haqq tərəfdarı olan aparıcı insanların digər növü - yəni dünya ləzzətlərinə uyanlar, haqqı tanıyan, lakin dünya ləzzətləri qarşısında ayaqları titrəyənlər əksəriyyətdə olsalar, böyük müsibət olacaq.

"Əgər aparıcı insanlar dünyanı seçsələr, onda necə?"

Ümumiyyətlə, dünya nədir? Dünya - yəni pul, yəni ev, yəni ehtiras, yəni vəzifə, yəni ad-san, yəni post və vəzifə və yəni can. Əgər kimlərsə canlarını qorumaq üçün Allahın yolunu tərk etsələr, haqqı deməyin lazım olduğu yerdə deməsələr, canlarının təhlükəyə düşməsindən qorxsalar, yaxud vəzifələri üçün, peşələri üçün, pulları üçün, övlada, ailəyə, yaxınlarına və dostlarına məhəbbətləri üçün Allahın yolunu tərk etsələr, o zaman hüseyinibnəlilər Kərbəlaya gedəcək və qətlgaha aparılacaqlar. O zaman yezidlər iş başına gələcək, Bəni-Üməyyə Peyğəmbərin (s) qurduğu bir ölkədə min ay hakimiyyət sürəcək, imamət şahlığa çevriləcək.

İslam cəmiyyəti imamət cəmiyyətidir, yəni cəmiyyətin başında imam durur. Bu insanın gücü var, lakin xalq imanla və ürəkdən ona itaət göstərirlər, onların rəhbəridir. Sultan və padşah isə xalqa zorla və güclə hakimiyyət edəndir. Xalq onu sevmir, qəbul etmir, ona inanmır, eyni zamanda zorla və güclə xalqa hakimiyyət edirlər. Bəni-Üməyyə İslamda olan imaməti şahlığa və sultanlığa çevirib min ay - yəni 90 il böyük İslam dövlətində hakimiyyətdə oldu. Bəni-Üməyyənin əsasını qoyduğu əyri bina

elə idi ki, onların əleyhinə baş verən inqilabdan və onların süqutundan sonra da həmin yanlış struktur Bəni-Abbasın ixtiyarına keçdi. Bəni-Abbas 6 əsrə qədər Peyğəmbərin (s) xəlifəsi və canişini adı ilə İslam dünyasına hakim oldular. Bu xanədanın xəlifələri, yaxud daha doğrusu padşahları şərab, fəsad, pozğunluq, xəbislik, dünyagirlik, zadəganlıq və min növ başqa fəsad və günah adamı idilər; dünyanın digər padşahları kimi. Onlar məscidə gedib xalq üçün namaz qılırdılar, camaat da onlara iqtida edirdi. O iqtidar bir qədər çarəsizlikdən və daha çox səhv və yanlış etiqadlardan qaynaqlanırdı. Çünki xalqın etiqadını korlamışdılar.

Bəli, haqq tərəfdarı olan aparıcı insanlar, yaxud onların böyük əksəriyyəti bir cəmiyyətdə mahiyyətlərini dəyişdirib yalnız öz dünyalarına əhəmiyyətli yanaşdıqda, can qorxusundan, sərvətlərinin azalmasının qorxusundan, məqam və vəzifələrinin əldən çıxması qorxusundan, pis baxılması qorxusundan və yalqız qalma qorxusundan batil hakimiyyətini qəbul edib batil qarşısında dayanmadıqda, haqqı müdafiə etmədikdə, canlarını təhlükəyə salmadıqda, o zaman İslam dünyasında Hüseyn ibn Əlinin (ə) elə vəziyyətdə şəhidlik faciəsi başlanır, hakimiyyət Bəni-Ümyyəyə, onun Mərvan qanadına, sonra Bəni-Abbasa və İslam dünyasında bu günə qədər davam edən şahlar silsiləsinə çatır.

Bu gün İslam dünyasına, İslamın müxtəlif ölkələrinə, Allah evinin və Peyğəmbər (s) şəhərinin yerləşdiyi məmləkətə baxsanız, hansı fasiq və günahkarların hakimiyyət başında olduğunu görərsiniz. Digər ölkələri də onunla müqayisə edin.

İndi ibrətli Aşura hadisəsinin təhlilinə bir qədər yaxınlaşdığımızdan, tarixə muraciət edirik:

Peyğəmbərin (s) vəfatından sonra aparıcı insanlar qrupunun azmağa başlaması

Haqq tərəfdarı olan aparıcı insanların azma dövrü Peğəmbərin vəfatından təxminən 7-8 il sonra başladı. Xilafət məsələsi ilə ümumiyyətlə işimiz yoxdur. Xilafət məsələsi indi demək istədiyim çox təhlükəli cərəyandan başqa bir məsələdir. Hadisələr Peyğəmbərin (s) vəfatından 10 ildən az bir zamanda başlandı. Öncə İslamda keçmiş olanlar - səhabələr və

Peyğəmbər (s) dövrünün müharibələrində iştirak etmiş şəxslər xüsusi imtiyazlardan bəhrələndilər. Beytülmalndan daha artıq maddi bəhrələnmə o imtiyazlardan biri idi. Deyirdilər ki, onların digərləri ilə bərabər olması düzgün deyil, onları digərləri ilə eyni bilmək olmaz. Bu birinci təməl idi. Yayınma ilə nəticələnən hərəkətlər belə az nöqtədən başlanır və sonra hər bir addım sonrakını daha da sürətləndirir. Yayınmalar bu nöqtədən başladı, nəhayət Osmanın dövrünün ortalarına qədər çatdı. Üçüncü xəlifənin dövründə vəziyyət elə oldu ki, Peyğəmbərin (s) böyük səhabələri öz dövrlərinin ən böyük sərmayədarlarından sayıldılar. Diqqət yetirirsiniz? Yəni adları məşhur olan bu uca məqamlı səhabələrin - Təlhənin, Zübeyrin, Səd ibn Əbu Vəqqasın və digərlərinin hər birinin Bədrdə, Hüneyndə və Ühüddə qalın bir kitab dolu fəxrli keçmişləri vardı. Onlar İslamın sərmayədarlarının birinci sırasında yer aldılar. Onların biri öldükdə ondan qalmış qızılları varisləri arasında bölmək istəyəndə əvvəlcə qızıl külçə formasına saldılar və sonra balta ilə qırıb bölməyə başladılar; balta ilə kiçik parçalara bölünən odun kimi. Qızılı adətən misqalla ölçürlər. Görün nə qədər olub ki, onu balta ilə sındırırmışlar. Bunlar tarixdə qeyd olunmuşdur. Elə məsələlər deyil ki, şiələrin öz kitablarında yazdıqlarını deyək. Bunlar hamının yazmağa və qeyd etməyə çalışdığı həqiqətlərdir. Onlardan qalan dirhəm və dinarların miqdarı fantastik idi.

Əmirəlmömininin (ə) xilafəti zamanı aparıcı insanların rolu

Həmin vəziyyət Əmirəlmömininin (ə) dövründəki bəlli məsələlərə səbəb oldu. Yəni o həzrətin dövründə bəziləri üçün vəzifə önəm kəsb etdiyindən Əli (ə) ilə vuruşdular. Peyğəmbərin (s) vəfatından 25 il ötürdü, çoxlu səhvlər başlanmışdı. Əmirəlmömininin (ə) nəfəsi Peyğəmbərin (s) nəfəsi idi. Əgər 25 il fasilə yaranmasaydı, Əmirəlmömininin (ə) o cəmiyyəti qurmaq üçün problemlə üzləşməzdi. Lakin onun rastlaşdığı cəmiyyət dəyərlərin dünyagirlik şüası altında itdiyi bir cəmiyyət idi. Elə bir cəmiyyət idi ki, Əmirəlmömininin (ə) xalqı cihadı aparmaq istədikdə, onun üçün bütün bu problemlər və başağrıları yaranırdı. Onun dövrünün haqq tərəfdarı olan, yəni haqqı tanıyan aparıcı insanların əksəriyyəti dünyanı axirətdən üstün tutan şəxslər idilər. Nəticədə Əmirəlmömininin (ə) məcburi

şəkildə üç müharibəyə qoşuldu. Öz hakimiyyətinin 4 il 9 aylıq ömrünü həmişə bu müharibələrdə keçirdi və nəhayət həmin xəbis adamların biri tərəfindən şəhidliyə qovuşdu.

Əmirəlmömininin (ə) qanı İmam Hüseynin (ə) qanı qədər dəyərlidir. Siz Varis ziyarətnaməsində belə oxuyursunuz: "Salam olsun sənə, ey Allahın qanı və Allah qanının oğlu!" Yəni Allah-Taala İmam Hüseynin (ə) və onun atası Əmirəlmömininin (ə) qanının sahibidir. Bu ifadə başqa heç kəs üçün işlədilməmişdir. Yەرə tökülən hər bir qanın sahibi vardır. Kimsə öldürülürsə, atası qan sahibidir, övladı qan sahibidir, qardaşı qan sahibidir. Ərəblər qan sahibliyinə "sar" deyirlər. İmam Hüseynin (ə) "sar"ı Allaha məxsusdur. Yəni İmam Hüseynin (ə) və böyük atasının qan haqqı Allahın özünə məxsusdur. Bu iki nəfərin qan sahibi Pərvərdigarın müqəddəs zatının özüdür.

İmam Həsənin (ə) seçimi

Əmirəlmömininin (ə) İslam cəmiyyətinin ozamankı vəziyyətinə görə şəhid edildi. Sonra növbə İmam Həsənin (ə) imamətinə çatdı. Həmin vəziyyətdə o həzrət 6 aydan artıq davam gətirə bilmədi. Onu çox yalqız qoydular. İmam Həsən Müctəba (ə) bilirdi ki, əgər həmin azsaylı səhabələri və tərəfdarları ilə Müaviyə ilə vuruşsa və şəhid edilsə, İslam cəmiyyətinin aparıcı qrupuna hakim olan çoxlu əxlaqi tənəzzül onun qanını almağa imkan verməyəcək. Müaviyənin təbliğatı, pulu və zirəkliyi hamını ələ alacaq və bir-iki ildən sonra xalq deyəcək ki, İmam Həsən (ə) əbəs yerə Müaviyənin qarşısında baş qaldırdı. Buna görə o bütün çətinliklərə dözdü və özünü şəhadət meydanına atmadı; çünki qanının hədəf gedəcəyini bilirdi.

Bəzən şəhid olmaq diri qalmaqdan daha asan olur. Doğrudan da belədir. Mənəviyyat, diqqət və hikmət adamları bu məqamı yaxşı dərk edə bilirlər. Bəzən diri qalmaq, bir mühitdə yaşamaq, çalışmaq öldürülməkdən, şəhid olmaqdan və Allahın görüşünə getməkdən daha çətin olur. İmam Həsən (ə) bu çətin yolu seçdi.

İmam Hüseynin (ə) imamlığı dövründə aparıcı qrupun rolu

O zaman belə oldu, aparıcı insanlar təslim oldular və hərəkət etmədilər. Yezid iş başına gəldikdən sonra onunla vuruşmaq mümkün oldu. Başqa sözlə desək, Yezidin malik olduğu pis vəziyyət səbəbindən, onunla döyüşdə öldürülən şəxsin qanı tapdanmayacaqdı. İmam Hüseyin (ə) bu səbəbdən qiyam etdi. Yezidin dövrünün vəziyyəti elə idi ki, qiyam yeganə mümkün seçim görünürdü. Bu, İmam Həsənin (ə) dövrü kimi deyildi. O zaman şəhid olmaq və yaşamaq seçimləri vardı və yaşamağın savabı, təsiri və zəhməti öldürülməkdən artıq idi. Buna görə İmam Həsən (ə) çətin seçimi etdi. Lakin İmam Hüseyin (ə) dövründə vəziyyət elə deyildi. Yalnız bir seçim mövcud idi, diri qalmaq mənasız idi, qiyam etməmək mənasız idi. Buna görə qiyam etməli idi. Əgər o, qiyam nəticəsində hakimiyyətə gəlsəydi, gəlmişdi, öldürülsəydi öldürülmüşdü. Amma yolu göstərməli, bayrağı yola sancmalı idi ki, vəziyyət belə olduqda hərəkətin necə olması bilinsin.

İmam Hüseyin (ə) qiyam etdikdə İslam cəmiyyətinin malik olduğu əzəmətinə rəğmən, aparıcı insanların çoxu onun yanına gəlmədi və kömək etmədi. Görün bir cəmiyyətdə öz dünyalarını asanlıqla İslam dünyasının gələcək əsrlərdəki taleyinə tərcih edən aparıcı insanların vasitəsi ilə vəziyyət nə qədər pisləşir.

İmam Hüseyin (ə) Abdullah ibn Zübeyrlə fərqi

İmam Hüseyin (ə) qiyamının hadisələrinə və onun Mədinədən hərəkətinə baxarkən bir məqama rastladım. O həzrətin Mədinədən xaric olmasından bir gecə öncə Abdullah ibn Zübeyr o şəhərdən çıxmışdı. Hər ikisi həqiqətən eyni vəziyyətdə idilər; amma İmam Hüseyin (ə) hara, Abdullah ibn Zübeyr hara? İmam Hüseyin (ə) danışması, qarşı çıxması və müraciəti elə möhkəm idi ki, Mədinə şəhərinin o zamankı valisi olan Vəlid onunla ucadan danışmağa cürət göstərmirdi. Mərvan o həzrətə qarşı bir kəlmə söz dedi, tənqidi yersiz olduğundan həzrət ona elə qeyz göstərdi ki, yerində oturmağa məcbur oldu. Lakin həmin Mərvan kimilər Abdullah ibn Zübeyrin evini mühasirəyə aldılar. Abdullah qardaşını onların yanına göndərərək dedi ki, icazə verin hələlik darülxilafəyə gəlməyim. Onu təhqir edib dedilər ki, səni məhv edərək, əgər evindən çıxmasan öldürərik və s.

Onu elə hədələdilər ki, Abdullah ibn Zübeyr yalvarıb dedi: "Onda icazə verin hələlik qardaşımı göndərim, özüm sabah darül-xilafətə gələrəm". O qədər təkidlə yalvardı ki, biri vasitəçilik edib ona bir gecə möhlət verilməsini istədi.

Abdullah ibn Zübeyr tanınmış və nüfuzlu şəxsiyyət olsa da, onun vəziyyəti İmam Hüseyinlə (ə) fərqlənirdi. Heç kim o həzrətlə kobud söhbət etməyə cürət göstərmirdi. Mədinədən çıxdıqda da, istər yolda, istər Məkkədə kim yanına gəlib onunla həmsöhbət olurdusa, müraciət forması "qurban olum", "ata-anam sənə fəda olsun" və "əmim-dayım sənə fəda olsun" idi. İmam Hüseyinlə (ə) ümumi rəftar belə idi. Onun İslam cəmiyyətindəki şəxsiyyəti belə uca və dəyərlidir. Abdullah ibn Müti Məkkədə İmam Hüseyin yanına gəlib dedi: "Ey Allah Rəsulunun oğlu, əgər sən qiyam edib öldürülsən, səndən sonra hökumət başında olanlar bizi kölə edəcəklər. Bu gün sənin hörmətindən, sənin qorxundan və heybətindən öz adi yolları ilə gedirlər".

Aparıcı insanlar arasında İmam Hüseyin (ə) məqamı o qədər əzəmətlidir ki, hətta İbn Abbas onun qarşısında təzim göstərir, Abdullah ibn Cəfər təzim göstərir, Abdullah ibn Zübeyrin həzrətdən xoşu gəlməsə də, təzim göstərir. Böyüklər və haqq əhli olan aparıcı insanların hamısı onun əzəmətli məqamı qarşısında təzim göstərirlər. Ona təzim göstərənlər haqq cəbhəsin aparıcı insanlarıdır, hökumətin tərəfdarı deyillər, Bəni-Üməyyə tərəfdarı deyillər, batilin tərəfdarı deyillər. Onların arasında hətta Əmirəlmöminini (ə) qəbul edən, onu birinci xəlifə bilən çoxlu şiiələr də var, amma bunların hamısı hakim rejimin sərt tədbirləri ilə qarşılaşdıqda, canlarının, sağlıqlarının, rahatlıqlarının, vəzifələrinin və pullarının təhlükəyə düşdüyünü gördükdə geriye çəkilirlər. Bunlar geri çəkildikdə xalqın avam qrupu da geriye sarı üz tutur.

Kufə macərası

Kufədən İmam Hüseyin (ə) üçün məktub yazıb onu dəvət edən şəxslərin adlarına baxdıqda, hamısının cəmiyyətin aparıcı qrupundan, seçilmiş və görkəmli şəxslərdən olduğunu görürsünüz. Məktubların sayı çoxdur. Kufədən İmam Hüseyin (ə) üçün yüzlərlə səhifə, bəlkə də bir neçə

xurcun, yaxud böyük bağlama məktub göndərildi. Bütün məktubları böyüklər, başçılar, görkəmli və adlı-sanlı şəxsiyyətlər və həmin aparıcı qrupundan olanlar yazmışdılar. Lakin məktublarnın məzmununa və tonuna baxdıqda bəlli olur ki, haqq tərəfdarı olan bu aparıcı insanların hansıları dinlərini dünyalarına qurban verməyə hazır olan və hansıları dünyalarını dinlərinə qurban verməyə hazır olan şəxslərdir. Məktubları ayırmaqla anlamaq olar ki, dinlərini dünyaya qurban verməyə hazır olanların sayı çoxdur. Nəticədə Müslim ibn Əqil Kufədə şəhid edilir. 18 min əhalisi Müslimlə beyət etmiş bu Kufədən 20-30 min nəfər, yaxud daha artıq insan İmam Hüseyinlə (ə) vuruşmaq üçün Kərbəlaya yollanır. Yəni aparıcı qrupun hərəkətinin arxasınca ümumi kütlənin hərəkəti gəlir.

Bilmirəm həmişə sayıq insanları düşündürən bu həqiqətin əzəməti bizim üçün tam aydın olur, yoxsa yox. Kufə hadisələrini mütləq eşitmişiniz. İmam Hüseyinlə (ə) məktub yazdılar. O həzrət ilk addımda Müslim ibn Əqilə Kufəyə göndərdi. Öz-özünə düşündü ki, Müslimi oraya göndərərəm, əgər vəziyyətin əlverişli olduğunu xəbər versə, özüm də Kufəyə yollanaram. Müslim ibn Əqil Kufəyə daxil olan kimi şiə böyüklərinin evinə getdi və həzrətin məktubunu oxudu. Xalq dəstə-dəstə gəlib hamısı hörmət bildirdilər. Kufənin hakimi olan Nöman ibn Bəşir zəif və mülayim bir şəxs idi. O dedi ki, kimsə mənimlə vuruşmasa, mən onunla vuruşmaram. Buna görə Müslimlə vuruşmadı. Şəraiti sakit və meydanı açıq görəndə xalq həzrətlə əvvəlkindən daha artıq beyət etdi. Batil cəbhəsinin, yəni Bəni-Üməyyə tərəfdarlarının aparıcı qrupundan iki-üç nəfər Yezidə məktub yazdı ki, əgər Kufəni istəyirsənsə, valilik üçün layiqli bir şəxs yolla, çünki Nöman ibn Bəşir Müslim ibn Əqilin qarşısında müqavimət göstərə bilmir. Yezid də Bəsrənin hakimi olan Übeydullah ibn Ziyada fərman verdi ki, Bəsrədən əlavə Kufəni də öz hakimiyyəti altına salsın. Übeydullah ibn Ziyad Bəsrədən Kufəyə qədər dayanmadan çapdı. Onun Kufəyə gəlişində də aparıcı qrupunun rolu bəlli olur. Əgər imkan yaransa, onun bir hissəsini sizə danışacağam. O, Kufə darvazasına çatanda gecə idi. Kufənin adi camaatı - təhlil qabiliyyətinə malik olmayan ümumi kütlə atlı bir şəxsin dəm-dəsgahla və üzü niqablı şəkildə şəhərə daxil

olduğunu gördükdə, elə bildilər İmam Hüseyndir (ə), irəliyə qaçıb "salam olsun sənə, ey Allah Rəsulunun oğlu" – deyə qışqırdılar.

Müslim - Kufənin yalqız sərdarı

Avam şəxsin xüsusiyyəti belədir. Təhlil adamı olmayan təhqiqatı da gözləmir, atlı bir şəxsin dəm-dəsgahla daxil olduğunu gördükdə onunla bir kəlmə danışmadan yanlış təsəvvür etdilər. Biri "o, İmam Hüseyndir" deyən kimi, hamısı "İmam Hüseyin! İmam Hüseyin!" fəryadı ucaltdılar, ona salam verdilər, xoş gəldin dedilər, həqiqətin aydın olmasını gözləmədilər. Übeydullah da onlara etina etmədi, özünü darülimarəyə çatdırıb oradan Müslim ibn Əqilə qarşı mübarizə planının icrasına başladı. Onun əsas işi Müslim ibn Əqilin tərəfdarlarını ağır təzyiqlə təhdid və işgəncə etməkdən ibarət idi. Bu məqsədlə Hani ibn Ürvəni hiylə və kələklə darül-imarəyə gətirdi, onu döyməyə başladı. Xalqın bir qrupu onun rəftarına etiraz üçün darül-imarəni mühasirəyə aldıqda, yalan və hiylədən istifadə edib onları dağıtdı. Bu dövrdə də, necə deyərlər, haqq tərəfdarı olan, haqqı tanıyıb seçən, lakin dünyalarını ondan önə keçirən aparıcı insanların rolu aşkar olur. Digər tərəfdən, həzrət Müslim çox adamla hərəkətə başlamadı. İbn Əsirin tarixində göstərilir ki, sanki 30 min nəfər Müslimin ətrafında toplanmışdı, bunların yalnız 4 min nəfəri onun iqamətgahının ətrafında dayanıb əllərində xəncər Müslim ibn Əqilin lehinə şüar verirdilər.

Bu hadisələr zilhiccə ayının doqquzuna aiddir. İbn Ziyadın gördüyü iş bu idi: xalqı qorxutmaq üçün aparıcı insanların bəzilərini onların içinə göndərdi. Aparıcı qrup xalqın arasında gəzib deyirdilər ki, kiminlə vuruşmaq istəyirsiniz? Nə üçün vuruşursunuz? Əgər yaşamaq istəyirsinizsə, evlərinizə qayıdın. Bunlar Üməyyə övladlarıdır, pulları, xəncərləri və qamçıları var. Xalqı qorxudub Müslimin ətrafından elə dağıtdılar ki, işə namazında o həzrətin yanında heç kəs yox idi, heç kəs.

Sonra İbn Ziyad Kufə məscidinə getdi, hamıya elan etdi ki, əhali məscidə gəlib işə namazını mənim imamlığım ilə qılmalıdır.

Tarix yazır ki, Kufə məscidi İbn Ziyadın arxasında işə namazına dayanan cəmiyyətlə doldu. Nə üçün belə oldu? Mən baxdıqda görürəm ki, haqq tərəfdarı olan aparıcı qrup müqəssirdir. Onların bəziləri son dərəcə

pis əməl etdilər. Məsələn kim? Məsələn Şüreyh Qazi. Şüreyh Qazi Bəni-Üməyyədən deyildi, haqqın kiminlə olduğunu bilirdi, nə baş verdiyini anlayırdı. Hani ibn Ürvəni yaralı şəkildə zindana atdıqda onun qəbiləsinin əsgərləri və üzvləri Übeydullah ibn Ziyadın qəsrinin ətrafını nəzarətə götürdülər.

Şüreyh Qazi tarixin məhkəməsində

İbn Ziyad qorxdu. Onlar deyirdilər ki, siz Hanini öldürmüşünüz. İbn Ziyad Şüreyh Qaziyə dedi ki, get gör Hani sağdırsa, bunu camaata xəbər ver. Şüreyh gördü ki, Hani ibn Ürvə sağdır, amma yaralıdır. Haninin gözü Şüreyhə düşdükdə çığırdı ki, ey müsəlmanlar! Bu nə vəziyyətdir? Bəs mənim qəbiləm haradadır? Nə üçün mənim yanıma gəlmirlər? Nə üçün gəlib məni buradan xilas etmirlər? Məgər ölüblər? Şüreyh Qazi deyir ki, Haninin sözlərini darül-imarənin ətrafını tutmuş şəxslərə demək istəyirdim, amma təəssüf ki, Übeydullahın casusu orada idi və mən cürət etmədim. "Cürət etmədim" nə deməkdir? Yəni bizim dünyanı dindən üstün tutmaq adlandırdığımız məsələ. Bəlkə Şüreyh xalqa "Hani sağdır, amma yaralıdır, zindandadır və Übeydullah onu öldürmək istəyir" desəydi, Übeydullah hələ qüdrətlənməyindən, onlar tökülüb Hanini xilas edərdilər. Hanini xilas etməklə qüvvə əldə edərdilər, ruhiyyələri yüksələrdi, darül-imarəni mühasirə edər, Übeydullahı tutardılar; ya öldürərdilər, ya da göndərərdilər getsin. Sonra Kufə İmam Hüseyin (ə) olardı, daha Kərbəla hadisəsi baş verməzdi. Kərbəla hadisəsi baş verməsəydi, yəni İmam Hüseyin (ə) hakimiyyətə gələcəkdi. Hüseyin hökuməti əgər 6 ay da sürsəydi, tarix üçün çoxlu faydaları olardı. Hərçənd onun daha artıq sürməsi də mümkün idi.

Bəzən yerli bir hərəkət tarixi xilas edir və bəzən qorxudan, zəiflikdən, dünyagirlikdən və yaşamaq hərisliyindən qaynaqlanan yersiz bir hərəkət tarixi azğınlıq batlağına sürükləyir. Ey Şüreyh Qazi, nə üçün Haninin o vəziyyətdə olduğunu gördükdə haqqa şəhadət vermədin? Dünyanı dinə tərcih edən aparıcı insanların eybi və nöqsanı budur.

Aparıcı qrupun səhlənkarlığı

Kufə şəhərinin daxilinə qayıdaq. Übeydullah ibn Ziyad Kufənin qəbilə başçalarına "gedin xalqı Müslimin ətrafından dağıdın, yoxsa evinizi yıxaram" dedikdə nə üçün ona itaət göstərdilər? Axı qəbilə başçılarının hamısı Əməvi (Bəni-Üməyyə qəbiləsindən) deyildilər və Şamdan gəlməmişdilər! Onların bəziləri İmam Hüseyinə (ə) məktub yazanlardan idilər. Onlardan biri Şəbəs ibn Rəbi idi. O, İmam Hüseyinə (ə) məktub yazıb onu Kufəyə dəvət etmişdi. O, Übeydullahın "gedin xalqı Müslimin ətrafından dağıdın" dediyində önə çıxıb Kufə əhalisini təhdid etməyə, tamahlandırmağa və qorxutmağa başlayan şəxslərdən idi.

Nə üçün bunu etdilər? Əgər Şəbəs ibn Rəbi kimilər həssas bir anda İbn Ziyaddan qorxmaq əvəzinə Allahdan qorxsaydılar, tarix dəyişilərdi. Tutaq ki, avam adamlar dağıldılar, bəs Müslimin ətrafında olan mömin aparıcı insanlar nə üçün ondan əl çəkdilər? Onların arasında yaxşı və görkəmli şəxslər vardı, bəziləri sonradan Kərbəlada şəhid oldular, amma burada səhvə yol verdilər.

Sözsüz ki, Kərbəlada şəhid olanların səhvlərinin ödənci verildi. Onların barəsində danışmırıq, adlarını da çəkmirik. Lakin aparıcı insanların bəziləri Kərbəlaya da gedə bilmədilər, bu onlara nəsib olmadı. Düzdür, sonradan Təvvabin (tövbə edənlər) qrupundan olmağa məcbur oldular. Amma nə faydası? İmam Hüseyin (ə) öldürüləndən, Peyğəmbərin (s) övladı əldən gedəndən, faciə baş verəndən, tarixin hərəkəti enişə doğru başlayandan sonra daha nə faydası? Odur ki, tarixdə Təvvabin qrupunun sayı Kərbəla şəhidlərinin sayından bir neçə dəfə artıqdır, Kərbəla şəhidlərinin hamısı bir gündə öldürüldü, tövbə edənlər də bir gündə öldürüldülər, amma tövbə edənlərin tarixdəki təsiri Kərbəla şəhidlərinin təsirinin mində biri qədər də deyil. Ona görə ki, öz zamanında gəlmədilər, işi öz anında görmədilər, gec qərar verdilər və gec seçim etdilər.

Nə üçün imamın nümayəndəsi olduğunu bildiyiniz Müslim ibn Əqili yalnız qoydunuz? Gəlmişdi, onunla beyət etmişdiniz, onu qəbul etmişdiniz. Avamla işimiz yoxdur, aparıcı insanları deyirəm. Nə üçün axşamüstü və axşam olanda Müslimi yalnız qoydunuz və o Tuənin evinə sığındı? Əgər aparıcı insanlar Müslimi yalnız qoymasaydılar və misal üçün, say 100 nəfərə çatsaydı, o 100 nəfər Müslimin ətrafını tutardı, birinin

evini qərargah edərdilər, dayanıb müdafiə edərdilər. Müslim tək olsa da, onu tutmaq bir neçə saat çəkdi. İbn Ziyadın əsgərləri bir neçə dəfə hücum etdilər, Müslim təkbaşına hamısını geriyə çəkdi. Əgər əhalinin 100 nəfəri onunla olsaydı, məgər tuta bilərdilər? Əlavə insanlar da ətrafına toplaşardı. Deməli, bu mərhələdə aparıcı qrup səhlənkarlıq edib Müslimin yanına gəlmədilər.

Aparıcı insanların rolu və daha üç tarixi nümunə

Baxın, hansı tərəfdən hərəkət ediriksə, aparıcı insanları görürük; aparıcı insanların vaxtlı qərarı, aparıcı insanların vaxtlı seçimi, aparıcı insanların lazımı anda dünyadan keçməsi, aparıcı insanların lazımı anlarda Allah üçün hərəkəti. Tarixi və dəyərləri xilas edib qoruyan bunlardır. Lazım olan anda lazım olan hərəkəti görmək lazımdır. Əgər geçiksəniz və vaxt ötsə, daha faydası yoxdur. Əlcəzairdə İslam cəbhəsi seçkiləri udmuşdu, lakin Amerikanın və digərlərinin təhriki ilə hərbi hökumət iş başına gəldi. Hərbi hökumətin formalaşdığı birinci gün onun gücü yox idi. Əgər həmin gün və hərbi hökumətin ilk saatlarında (mən onlara xəbər də göndərmişdim) İslam cəbhəsinin məsul şəxsləri xalqı küçələrə çəkə bilsəydilər, hərbi qüvvə heç bir iş görə bilməyəcəkdi, məhv olacaqdı və bu gün Əlcəzairdə İslam hökumətinin iş başında olması ilə nəticələnəcəkdi. Lakin addım atmadılar. Öz zamanında qərar verməli idilər, amma vermədilər. Bəziləri qorxdu, bəziləri zəiflik göstərdi, bəziləri işi pozdu, bəziləri də rəislik üstündə çəkişməyə başladılar.

1979-cu il fevral ayının yeddisində axşamüstü Tehrandə hərbi hakimiyyət elan olundu. İmam xalqa buyurdu ki, küçələrə çıxın. Əgər imam həmin anda belə bir qərar verməsəydi, bu gün Məhəmmədrza bu məmləkətdə iş başında idi. Yəni əgər hərbi hökumətlə meydana çıxsaydılar və xalq öz evlərində qalsaydı, əvvəl imamı və rifah mədrəsəsinin sakinlərini, sonra digər bölgələrin əhalisini qətlə edəcəkdilər, Tehrandə 500 min nəfəri öldürəcəkdilər və məsələ bitəcəkdi. Necə ki, İndoneziyada bir milyon nəfəri öldürdülər və bitdi. Bu gün də həmin cənab iş başındadır və çox hörmətli bir şəxsiyyətdir. Sanki heç nə baş verməyib. Amma imam lazım olan anda lazım olan qərarı verdi. Əgər aparıcı insanlar üzərlərinə

düşəni zamanında və vaxt itirmədən yerinə yetirsələr, tarix qurtulacaq və daha hüseyin ibn əlilər kərbəlalara çəkilməyəcəklər. Əgər aparıcı insanlar pis anlasalar, gec anlasalar, anlayıb bir-biri ilə ixtilafa getsələr, tarixdəki kərbəlalər təkrar olunacaq.

Əfqanlara baxın, iş başındakılar bacarıqlı insanlar idilər, lakin aparıcı insanlar təbəqəsi dəstəkləmədi. Biri dedi ki, bu gün bizim işimiz var, biri dedi ki, daha müharibə bitdi, bizdən əl çəkin, qoyun işimizin ardınca gedək, ticarətimizlə məşğul olaq. Bir neçə il hamı ot-ələf topladı, lakin biz cəbhələrdə gəzdik, bu cəbhədən o cəbhəyə getdik, bəzən qərb, bəzən cənub, bəzən şimal; daha bəsdir! Bəli, əgər belə etsələr, tarixdə həmin kərbəlalər təkrar olunacaq.

Allahın kömək vədəsi

Allah-Taala söz verib ki, kim ona kömək etsə, o da ona kömək edəcək, oyan-buyanı yoxdur. Əgər kimsə Allah üçün çalışıb hərəkət etsə, qələbə ona nəşib olacaq. Belə deyil ki, hər bir nəfərə qələbə verəcəklər. Bir toplum hərəkət etdikdə, sözsüz ki, şəhadətlər var, çətinliklər var, əziyyətlər var, lakin qələbə də var: "Allah ona kömək edənə mütləq kömək edəcək". Buyurmur ki, kömək edəcəyik və heç kəsin burnundan qan da gəlməyəcək. Xeyr, öldürəcəklər və öldürüləcəklər, lakin qələbə əldə edəcəklər. Bu, Allahın qanunudur. Qanımızın tökülməsindən qorxsaq, pulumuzun və hörmətimizin hədəf getməsindən qorxsaq, ailədən ötrü qorxsaq, dostlardan ötrü qorxsaq, öz rifah və rahatlığımızın pozulmasından qorxsaq, işimizi, qazancımızı və mövqeyimizi qorumaq üçün hərəkətdən qalsaq, mülkün və əkin sahəsinin genişlənməsi üçün hərəkətdən qalsaq, daha nə olacağı bəllidir. On İmam Hüseyin (ə) olsa da, hamısı şəhid ediləcəklər; necə ki, Əmirəlmöminin (ə) şəhid edildi; necə ki, İmam Hüseyin (ə) şəhid edildi.

Tarixin bir tövsiyəsi

Aparıcılar! Aparıcı insanlar! Mənim əzizlərim! Görün siz hansı dəstədəsiniz. Əgər aparıcı qrupdansınızsa (şübhəsiz ki, beləsiniz), diqqətinizi toplayın. Mənim sözüm tək cə budur. Əlbəttə, söhbət etdiyimiz

mətləb çox ixtisarlı oldu. İki sahədə bu mətləb üzərində işlənilməlidir: Biri məsələnin tarixi hissəsidir. Əgər vaxtım olsaydı, özüm bu işi görərdim, amma təəssüf ki, bu məsələlərlə məşğul olmaq üçün vaxtım qalmır. Hər halda, həvəskar mütəxəssislər axtarsınlar, tarixdə olan çoxlu nümunələrini tapıb qeyd etsinlər ki, haralarda aparıcı insanlar əməl etməli idilər, amma etmədilər. Bu aparıcı insanların adları nədir? Kimlərdirlər? Əgər imkan olsaydı, mən və siz yorulmasaydıq, bu mövzuda, onların adları barəsində sizin üçün bir saat danışardım; çünki yadımdadır.

Aparıcı qrupun vəzifəsi

İşlənilməsi lazım olan digər məsələ bunu hər dövrün vəziyyəti ilə tətbiq etməkdir; təkcə bizim dövrümüzlə yox, hər bir zamanla. Bəlli olmalıdır ki, hər bir zamanda öz vəzifələrini yerinə yetirmək üçün aparıcı insanlar nə etməlidirlər. "Dünya əsiri olmasınlar" yalnız bir cümlədir. Necə dünya əsiri olmasınlar? Bunun misalları və nümunələri nədir?

Mənim əzizlərim! Allah yolunda hərəkətin həmişə müxalifləri var. Bu aparıcı insanlardan biri yaxşı bir iş görmək istəsə, lazım olan işi yerinə yetirmək istəsə, aparıcı insanların özlərindən olan dörd nəfərin peyda olub "Cənab, məgər sən bikarsan? Məgər dəlisən? Məgər arvad-uşağın yoxdur? Nə üçün bu işlərlə məşğul olursan?" demələri mümkündür; necə ki, mübarizə dövründə də deyirdilər.

Lakin o bir nəfər dayanmalıdır. Aparıcı insanların mücahidliyi üçün lazım olan məsələlərdən biri budur ki, sözlərin və məzəmmətlərin qarşısında dayansın. Günahlandırırırlar, əleyhinə danışırırlar, ittiham edirlər; problem yoxdur.

Cəmiyyətdə aparıcı insanların digər sınağı

Allaha şükür edirik ki, bizdə çox yaxşı seçkilər keçirildi. Xalq iştirak etdi və Allaha həmd olsun ki, yaxşı deputatlar seçildilər. Hökumət, Daxili İşlər Nazirliyi, prezident, Nəzarət Şurası - hamı Allahın lütfü ilə fəaliyyət göstərdi və seçkilər yaxşı şəkildə baş tutdu. Dörd nəfər bəsic (Keşikçilər Korpusunun könüllüləri) ölkənin harasında - Tehranda, yaxud filan

şəhərdə iki kəlmə söz danışib, səs-səda ucalır ki, cənab, Keşikçilər Korpusu seçkilərə qoşuldu, cənab, filan oldu. Bu sözlər nədir? Hanı? Nə zaman?

Bəli, belədir. Addım atıb hərəkət etmək istəyən kimi düşmən tapılır. Növbənöv düşmənlər var. Bəziləri dostdurlar, düşmən də deyillər, öz cəbhəmizdəndirlər, lakin anlamırlar, ayırd etmirlər, buna görə də şübhə yaradırlar. Əlbəttə, imamın buyurduğu kimi, Keşikçilər Korpusu, ordu və silahlı qüvvələr siyasətə müdaxilə etməməlidirlər. Lakin imamın sözünün mənası bu deyil ki, əzəmətli bəsic qüvvəsinin seçkilər kimi əzəmətli hadisədə layiqli və münasib hərəkət etməyə haqqı yoxdur. Nə üçün məsələləri bir biri ilə qarışdırırlar? Korpus üzvləri də digər insanlar kimi hər bir işdə ağıllı şəkildə davranmalıdırlar. Sözsüz ki, imamın buyurduğu mənada siyasətə qarışmamaq öz qüvvəsində qalır. Kimsə indi siyasətin dəyişildiyini güman etməsin. Yəni imam öz dövründə buyurdu ki, siyasətə qarışmayın, amma indi deyirik ki, siyasətə qarışın. Xeyr, imamın buyruğu yerindədir, lakin nümunəsi bunlar deyil, misalı bunlar deyil. Dəyər adamları, mömin gənclər, ölkənin ən yaxşı gəncləri seçki məsələsində hərəkət etsinlər, işləsinlər, seçki qutularına getsinlər, nəzarət etsinlər, digərlərinin qanun pozuntularına mane olsunlar; bunlar qanunsuz işlər deyil.

Məqsəd budur ki, siz hər hansı bir hərəkət etsəniz, yaxud aparıcı insanlar hər hansı bir sahədə bir hərəkət etsələr (son hərəkət gələcəkdə baş verməsi mümkün olan böyük və əzəmətli işlərə nisbətən kiçik məsələdir), "nə üçün?" deyib irad bildirən şəxslər olacaq. Allaha şükür edirik ki, bu gün bizim ölkəmiz Allah yolunda mücahidlik ölkəsidir, cihad ölkəsidir, fədakarlıq ölkəsidir, dəyərlər ölkəsidir. Ölkə məmurları, ölkənin böyükləri, böyük alimlər, natiqlər, təbliğatçılar və hətta bir çox sahələrdə universitetlər və digər yerlər İslamın xidmətində, inqilabın xidmətində, dəyərlərin xidmətində hərəkət edirlər. Silahlı qüvvələr də bəllidir ki, dəyərlərin təzahürüdürlər. Keşikçilər Korpusunun, bu parlaq keçmişlərin və belə diviziyaların vəziyyəti bəllidir. Bunlar nə qədər zəhmət çəkdi, nə qədər dəyər yaratdılar! İndi də dəyər istəyindədirlər.

Son söz

Dediyimiz, məhərrəm günləri münasibəti ilə demək istədiyimizin xülasəsi idi. Qeyd etdiyimiz çox müxtəsər idi. Baxmayaraq ki, zaman bir qədər uzandı. Tez-tez bizə tövsiyə edirlər ki, çıxışlarınızı qısaltın, yorulmayın. Əslində sonra digər işləri görə bilmək üçün mən də özümü yormamağı məsləhət bilirəm. Lakin insan sizin kimi bir toplumla oturduqda nitqi acılır və yorğunluq hiss eləmir.

Ümidvarıq Allah sizin hamınızı müvəffəq etsin! Allah imamın ruhunu peyğəmbərlərlə və övliyalarla birgə etsin! Allah İran xalqının qarşısında qoyulmuş bu aydın yolu öz yardımını ilə bu xalqın həmişəlik yolu etsin! Allah bizi inqilabın xidmətində, İslamın xidmətində və İslam dəyərlərinin xidmətində yaşadıb, bu yolda da öldürsün!

İlahi, bizim ölümümüzü öz yolunda şəhadətlə et! Bizim şəhidlərimizin məqamını günbəgün ucalt! Bizim əzizlərimizə öz tərəfindən çoxlu əcr və savab ver, onlara tam sağlamlıq əta et!

İlahi, bu yolda zəhmət çəkmiş, uzun müddət əsirlikdə olub azad olmuş, yaxud hələ də azad olmamış, yaxud itkin düşmüş və heç kəsin xəbərdar olmadığı şəxslərin hamısının savabını öz uca divanlarında yaz! Onların ailələrinə savab və dözümlü bəxş et! İtkin düşənləri və əsirləri tezliklə azad et! Müsəlmanların işlərini yoluna qoy! Müsəlmanların istəklərini ver! İslam ölkələrini əcnəbilərin caynağından, Amerikanın caynağından xilas et! İslam ölkələrinin başçılarını qəflət yuxusundan oyat və ehtiraslar bataqlığından çıxart!

İlahi, Məhəmməd və Ali-Məhəmməd (s) hörmətinə, Amerikanı və hegemonluğun digər əlaltılarını və mərkəzlərini sənin iqtidarına və izzətinə layiqli şəkildə məhv və məğlub et! Onların üzərində qələbə həzzini İran xalqına daddır! Sovetləri devirdiyin kimi hegemonluğun digər qütblərini də məhv et!

İlahi, öz rəhmət və bərəkətini bu yolda yaşayıb, bu yolda sənin görüşünə gələn şəxslərə şamil et! Görülən işləri və fəaliyyətləri lütf və mərhəmətinlə qəbul et!

Sağ olun.